

Интервју: високи представник, Педи Ешдаун: “Националне странке не могу увести БиХ у Европску унију”

Босну и Херцеговину националне странке не могу одвести у Европску унију, тврди Педи Ешдаун, високи представник међународне заједнице за БиХ. Додао је како БиХ не може у ЕУ док се не ријеши национализма.

“Мислим да актуелне власти БиХ могу провести кроз врата која воде ка ЕУ јер смо дошли врло близу тих врата. Мислим да оне не могу окончати то путовање. Оно се не може окончати без пристојних опозиционих партија. Потребно је неколико јаких опозиционих партија јер овај пут ка ЕУ не можете окончати уколико се земља не ријеши национализма”, каже Ешдаун.

НН: Зашто допуштате да БиХ буде талац СДС-а и промашене политике Драгана Чавића, којег сте прогласили реформатором, а који је прекинуо преговоре о реформи полиције?

Педи Ешдаун: Боље би било да то питање поставите себи. Ви сте их бирали. Не ви лично, али грађани су их изабрали. Неки кажу да сам особа која иде руку под руку с националистима. То није тачно. Идем руку под руку с реформама. Демократа сам и морам радити с људима које су грађани изабрали. Мислим да је трагедија да имамо националистичке владе, а читав живот сам се борио против националиста, они су направили реформе које су нас довеле до капија ЕУ. Оружане снаге, индиректно опорезивање су на државном нивоу, али трагедија је да све ово неће вриједити ништа ако не постигнемо договор о реформи полиције.

НН: Грађани БиХ су, дакле, таоци реформатора попут Драгана Чавића јер тренутно не можемо даље?

Педи Ешдаун: То сте ви казали. Питање је ко је довео СДС на власт. Они су успјели добити највише гласова. С друге стране, СНСД и друге странке су у опозицији и оне не могу опростити грађанима што их нису изабрали. Лично бих радије радио с реформистима, али то нису људи који су изабрани. Влашић не би био успјешан без опозиционих странака које су имале изузетно конструктивне и храбре ставове.

НН: Зашто не уклоните Драгана Чавића из политике?

Педи Ешдаун: Не бих говорио ко је био главна кочница јер је било кочница на свим странама. Било би нетачно да је само једна странка била кочница. Немам овлаштења да наметнем промјене које су нам потребне и немам овлаштења да уклоним неког политичара. Ако Босна и Херцеговина жели да се прикључи ЕУ, онда политичари морају преузети одговорност и они морају објаснити грађанима зашто су им украли сан о Европи.

НН: Казали сте како се у европским центрима поставља питање шта урадити са РС након што су политичари из овог ентитета одбацили приједлоге за реформу полиције.

Педи Ешдаун: Спекулисао сам да би се могло поставити то питање. Не могу са сигурношћу говорити да ли је то био случај, али мислим да су у земљама ЕУ постављали питање коју игру игра Република Српска.

НН: Шта очекујете да ураде владе западноевропских земаља?

Педи Ешдаун: Постоји само једна група људи која може нешто урадити. То су политичари из РС. Ја нити било ко, осим политичара из РС, не може ништа направити. С правне стране моја овлаштења су ограничена Дејтонским мировним споразумом. Далеко је важније да је ЕУ казала да, уколико БиХ жели да се придружи, онда реформу морају направити домаћи политичари. Желите ли да грађани ове земље поново почну сањати европски сан онда не морате гледати према главним градовима земаља ЕУ нити према високом представнику. Поглед мора бити усмјерен према Бањој Луци и Народној скупштини РС.

НН: Зашто странке из Републике Српске упорно одбијају реформу полиције?

Педи Ешдаун: Разумијем да је ово за њих тешко питање. Све реформе су биле далеко теже за РС, него за Федерацију БиХ. Постоји једна доза страха и с тим се треба суочити. Мислим да је то страх од нестанка Републике Српске којег су политичари намјерно стварали. Лаж је да постоје тајни планови за укидање РС. Понављам, то је потпуна лаж. У РС, дакле, постоји страх да нешто стоји иза свега, али то није тако. Странке из Федерације БиХ направиле су велике уступке како би изашле у сусрет Републици Српској. Планирана је успостава позиције замјеника директора полиције, полицијског одбора што говори да Сарајево не може наметати одлуке Бањој Луци. Већина људи разумије да је све ово тешко, али то се мора урадити. Истина је да је далеко већа пријетња за РС ситуација у којој је овај ентитет посљедња баријера између грађана БиХ и ЕУ. Надам се да ће РС то схватити. Ми можемо олакшати ситуацију за РС, али не можемо урадити ништа ако они не покажу спремност за наставак процеса реформи. Стручњаци кажу да ће границе полицијских регија само на три или четири мјеста прелазити ентитетску границу. То се мора прихватити јер се тако осигурава функционалност полиције.

НН: Колико ћете чекати на РС да покаже спремност за наставак реформе полиције?

Педи Ешдаун: Мислим да РС морамо дати простора да размотри ову ситуацију у којој се налази. Вријеме је да мирно дјелујемо и оставимо простора да се ситуација размотри. У понедјељак Народна скупштина РС може дати мандат својим политичарима да преговарају о рјешењу које ће водити ка успјеху. У понедјељак ћу бити у Лондону на великој конференцији на којој ће се разговарати о улози високог представника за БиХ. Као и Драган Чавић, желим да канцеларија високог представника прерасте у канцеларију специјалног представника ЕУ у БиХ. Али, не можете имати специјалног представника ЕУ ако нисте на путу ка ЕУ. Ово је врло важна конференција, али једнако је важно и оно што ће у понедјељак рећи Народна скупштина РС. Ако дају мандат својим

политичарима, онда можемо прескочити ову препреку.

НН: На чему темељите оптимизам да се реформа полиције може наставити ако су преговори пропали?

Педи Ешдаун: Нисам оптимиста.

НН: Зашто онда вјерујете да политичари из РС могу промијенити мишљење?

Педи Ешдаун: Не вјерујем, нити знам да ли могу. Нисам оптимиста. Али, награда је огромна ако промијене мишљење. Ако то не учине, казна је престанак инвестиција, нових радних мјеста, безвизног режима... Република Српска постаје мала црна рупа опструкциониста, која зауставља цијели регион. То је опасна позиција. Не мислим то у смислу међународног притиска него због ситуације у којој ће се наћи грађани БиХ.

НН: Је ли ово најава санкција према РС?

Педи Ешдаун: Нема никаквих санкција. Нећу предузети никакве санкције. Не морам предузети санкције јер ће санкције спровести међународни инвеститори који ће размислити гдје инвестирати у региону западног Балкана. Наравно да то неће урадити у земљи која не иде према ЕУ.

Нисам осјетио притисак из Београда на РС

НН: Јесте ли осјетили притисак Београда на преговараче из РС током преговора о реформи полиције?

Педи Ешдаун: Не, нисам осјетио било какав притисак. Србија и Црна Гора су на путу ка ЕУ. Неће се освртати иза себе како би спасили Бању Луку. Што дуже РС буде чекала, њихова преговарачка позиција ће бити слабија и слабија. Преговарачи из РС у резиденцији "Конак" у Сарајеву могли су разговарати о повећању плата полицајцима из овог ентитета или пребацивању сједишта СИПА у Лукавицу. Ова позиција сваким даном све више слаби.